

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
KLINIKAI KÖZPONT
KÓRHÁZHYGIÉNÉS SZOLGÁLAT

**KESZTYŰHASZNÁLAT
PROTOKOLL**

Készítette:

2022.10.11.

Kőváriné Bajor Éva
okleveles népegészségügyi
szakember

Felülvizsgálta

2023.12.05.

Kőváriné Bajor Éva
okleveles népegészségügyi
szakember

Jóváhagyta:

Dr. Rauth Erika
főorvos

2023.12.21.

A dokumentáció kódja:	PR-08
Változat száma:	2.0
Oldalak száma:	10
Mellékletek száma:	3
Adatlapok száma:	0
Érvénybe lépés időpontja:	2024.01.08.

MÓDOSÍTÁSOK JEGYZÉKE

<i>Felülvizsgálta/módosította/dátum</i>	<i>Változat száma</i>	<i>Módosított oldalszám</i>	<i>Jóváhagyta</i>	<i>Kibocsátás időpontja</i>
<i>Kőváriné Bajor Éva</i>	<i>1.0</i>	<i>3,5,6,9,10</i>	<i>Dr. Rauth Erika</i>	<i>2024.01.08.</i>

1. Cél

A kesztyűhasználat célja, hogy megóvjuk az ellátó személyzetet és az ellátottakat a vérrel és testváladékokkal történő expozíciótól, és/vagy aszeptikus környezetet biztosítsunk.

2. Fogalmak

Orvosi kesztyű (egyszer használatos kesztyű)

Egészségügyi ellátás során használandó, amely megakadályozza, hogy az egészségügyi dolgozó vérrel, testváladékkal vagy bármilyen szennyező anyaggal kontaminálódjon. Megkülönböztetünk egyszer használatos, nem steril és steril gumikesztyűt.

Kontakt izoláció

Ismert vagy feltételezhetően fertőzött, illetve olyan tünetegyüttest mutató betegek ellátása során kell alkalmazni, amelynél kontakt terjedés (direkt és indirekt) kockázata áll fenn (pl. enterális fertőzések, *Clostridioides difficile*, MRK fertőzés, kolonizáció).

3. Általános követelmények, szabályok a kesztyűhasználatra vonatkozóan

- A kesztyű kiválasztásakor fontos szempont, hogy megfelelő méretű legyen, és ne irritálja a kéz bőrét.
- Akkor hordjon kesztyűt, amikor arra javallat van (lásd kesztyűhasználat indikációi).
- A helytelen kesztyűhasználat kockázatot jelenthet a kórokozók terjedésében.
- A kesztyűs kéz ugyanolyan fertőző forrás lehet, mint a csupasz kéz.
- A kesztyű sérülések ellen nem véd.
- Anyaghibás kesztyű a beavatkozás/ellátás során nem használható.
- A kesztyű csak száraz és fertőtlenített kézre húzható.
- A kesztyű használata nem helyettesíti a higiénés kézfertőtlenítést, ezért a kesztyű felvétele előtt és levételét követően minden esetben kezet kell fertőtleníteni.
- Kesztyűs kézzel csak a tervezett beavatkozást szabad elvégezni, a környezet érintése kerülendő. A környezet érintésével kontaminálhatja a kesztyűt, amellyel a kórokozók terjedését elősegítheti, illetve a beavatkozás során a szennyezett kesztyű a betegre is veszélyt jelenthet.
- Kesztyűs kezével ne érjen az arcához.
- Az egyszer használatos kesztyű nem fertőtleníthető, ezért a kesztyűben történő beavatkozás során, amennyiben kézfertőtlenítés szükséges a kesztyűt le kell venni, kezet kell fertőtleníteni és új kesztyűt kell felhúzni.
- Több beteghez nem használhatjuk ugyanazt a kesztyűt.
- Szükséges kesztyűt váltani akkor is, ha egy adott beteg ellátása során szennyezett testrészéről, tiszta testrészre haladva végezzük a tevékenységünket.
- Kesztyűszakadás esetén a sérült kesztyűt le kell venni, kezet kell fertőtleníteni, majd új kesztyűt kell felhúzni.
- A védőeszközök felvételének kötött sorrendje van, utoljára kell felvenni a kesztyűt higiénés kézfertőtlenítést követően. A védőeszközök levételekor legelőször a kesztyű levétele szükséges, hiszen az a legszennyezettebb. A kesztyű levétele után minden esetben kezet kell fertőtleníteni.

- A kéz bőrének megóvása érdekében
 - a kesztyűt csak teljesen száraz kézre húzzuk,
 - csak indokolt esetben használjuk,
 - indokolatlanul hosszú ideig ne viseljük,
 - vegyszereket csak kesztyűs kézzel érintsünk.

4. Kesztyűhasználat indikációi

A kesztyűhasználat indikációit a kesztyű-használati piramis foglalja össze, amit az 1. sz. melléklet tartalmaz.

4.1. Kesztyűhasználat nem indokolt (kivéve kontakt izoláció)

Nem áll fenn vérrel, testváladékkal vagy szennyezett felülettel történő potenciális expozíció.

- **Direkt betegexpozíció**
vérnyomás-, pulzus-, hőmérséklet mérés, sc. és im. injekció adása, öltöztetés, betegszállítás, szem- és fülápolás, zárt rendszerű infúzió manipulálása
- **Indirekt betegexpozíció**
betegdokumentáció írása, gyógyszerelés, ételkiosztás, ágyneműcsere, nem invazív lélegeztetési eszközök és oxigén alkalmazása, betegbútor mozgatása

4.2. Egyszer használatos, nem steril kesztyű

Használata kötelező, amikor potenciálisan fennáll a vér, testváladék, vagy velük kontaminált tárgyak/eszközök érintésének lehetősége.

- **Direkt betegexpozíció**
vér, testváladék, nyálkahártya, sérült bőrrel történő kontaktus; infektív vagy veszélyes kórokozóval történő potenciális kontaktus; járványügyi helyzet vagy sürgősségi ellátás; vérvétel; infúziós kezelés; vaginális és rectális vizsgálat; endotracheális leszívás
- **Indirekt betegexpozíció**
kontaminált eszközök tisztítása, fertőtlenítése, ágytálürítés, szennyes kezelés, vér/testváladék takarítása, hulladékkezelés

4.3. Steril kesztyű

Steril kesztyű használata indokolt minden sebészeti beavatkozás során, szülés levezetések, invazív radiológiai beavatkozás során, centrális véna biztosítása és annak manipulációja során, kemoterápiás szerek összeállításánál, bekötésénél, szondák/tubusok levezetések, ápolásakor. Dupla kesztyű vagy speciális kesztyű viselése javasolt HBV, HCV és HIV pozitív betegek műtéti beavatkozásainál, hosszú műtétek (>30 perc) esetén, nagy mennyiségű vér vagy testfolyadék jelenlétekor, és magas kockázatú ortopédiai, traumatológiai műtéteknél.

5. Egyszerhasználatos, nem steril kesztyű fel-, és levétele

Az egyszerhasználatos, nem steril kesztyű felvételének és levételének menetét a 2. sz. melléklet tartalmazza.

5.1. Kesztyűfelvétel

- Kesztyűfelvétel előtt végezzen higiénés kézfertőtlenítést.

- Vegyen ki egy darab kesztyűt az eredeti kesztyűsdobozból.
- A kesztyűt a csukló rész szélénél (felső mandzsetta rész) fogja meg, és a lehető legkisebb felületen érintse.
- Húzza fel az első kesztyűt.
- Kesztyűtlen kezével vegye ki a második kesztyűt a kesztyűsdobozból ügyelve arra, hogy a kesztyűt a csukló részénél fogja meg és a lehető legkisebb felületen érintse.
- Hajtsa vissza a kesztyű mandzsettáját kesztyűs ujjára, majd a kesztyűt viselő kezével húzza fel a második kesztyűt ügyelve arra, hogy annak csak külső felületét érintse, az alkar bőrének érintése nélkül.
- Kesztyűt viselve csak azokat a felületeket érintse, amelyek az adott tevékenység/beavatkozás elvégzéséhez szükségesek.

5.2. Kesztyűlevétel

- Egyik kezével csípje össze a másik kezén lévő kesztyű külső felületét a csukló részénél (felső mandzsetta rész), és húzza le a kezéről úgy, hogy közben a kesztyű külső felületét belülré fordítja az alkar bőrének érintése nélkül.
- Tartsa a már lehúzott kesztyűt a kesztyűt viselő kezében, majd kesztyű nélküli kezének ujjait csúsztassa a kesztyűs kéz mandzsettája alá úgy, hogy ne érintkezzen keze a szennyezett kesztyű külső felületével.
- A kesztyűt húzza le a kézről úgy, hogy közben a kesztyű külső felületét belülré fordítja, és a már lehúzott kesztyűt becsomagolja.
- Dobja veszélyes hulladék tárolóba a szennyezett kesztyűket.
- A kesztyűlevételt követően végezzen higiénés kézfertőtlenítést.

6. Steril kesztyű fel-, és levétele

A steril kesztyű felvételének és levételének menetét a 3. sz. melléklet tartalmazza.

6.1. Steril kesztyű felvétele

- Aszeptikus beavatkozás előtt végezzen higiénés kézfertőtlenítést.
- Ellenőrizze a kesztyű csomagolásának sértetlenségét, a lejárat dátumot. Nyissa ki az első nem steril csomagolást, hogy szabadabbá tegye a második steril borítást is, de ezt ne érintse meg.
- A második, steril csomagot helyezze tiszta, száraz felületre, ügyelve arra, hogy a felületet ne érintse meg. Nyissa ki a csomagot, hajtsa szét a papír borítást úgy, hogy a csomag nyitva maradjon.
- Egyik kezének hüvelyk és mutatóujja segítségével óvatosan fogja meg a kesztyű felhajtott részének szélét/mandzsettáját.
- A másik kezét egy mozdulattal bújtsa a kesztyűbe úgy, hogy a kesztyű csuklójánál lévő része felhajtott helyzetben maradjon.
- Azzal a kezével, amelyre már felhúzta az első kesztyűt emelje fel a második kesztyűt is úgy, hogy az ujjait becsúsztatja a csukló részénél lévő hajtás alá.
- Egyetlen mozdulattal húzza a második kesztyűt is a kezére, ügyelve arra, hogy a kesztyű felületén kívül más felülettel ne érintkezzen. (Ha véletlenül más felülettel is érintkezik a kesztyű, a sterilitása elveszik, és újat kell felhúzni!)
- Szükség szerint a kesztyűket felvétel után még igazítsa meg az ujjaknál, hogy kényelmes legyen a viselése.

- Az első kesztyű felhajtott csukló részét hajtja le úgy, hogy az ellenkező kezének ujjait becsúsztatja a hajtás alá. Ügyeljen arra, hogy a kesztyűnek csak a külső felületét érintse meg! (Ha más felületet is érintett, kesztyűcsere szükséges)
- Steril kesztyűs kézzel kizárólag steril eszközöket és a fertőtlenített testterületet érintheti meg.

6.2. Steril kesztyű levétele

- Egyik kezével csípje össze a másik kezén lévő kesztyű külső felületét a csukló részénél (felső mandzsetta rész), és húzza le a kezéről úgy, hogy közben a kesztyű külső felületét belülré fordítja az alkar bőrének érintése nélkül.
- Tartsa a már lehúzott kesztyűt a kesztyűt viselő kezében, majd kesztyű nélküli kezének ujjait csúsztassa a kesztyűs kéz mandzsettája alá úgy, hogy ne érintkezzen keze a szennyezett kesztyű külső felületével.
- A kesztyűt húzza le a kézről úgy, hogy közben a kesztyű külső felületét belülré fordítja, és a már lehúzott kesztyűt becsomagolja.
- Dobja veszélyes hulladék tárolóba a szennyezett kesztyűket.
- A kesztyűlevételt követően végezzen higiénés kézfertőtlenítést.

Sebészi bemosakodást követő steril kesztyű felhúzója esetén:

- a műtétet sebészi bemosakodás előzi meg
- a steril kesztyűket a zsilip ruha felhúzását követően húzzuk fel,
- az első csomag kinyitását (nem steril) műtőssegéd végzi,
- a második, steril csomagolás a steril területen van elhelyezve,
- a kesztyűknek le kell fednie a zsilip ruha ujját csuklóig.

7. Indikátorok

Indikátor	Számítási mód
Kesztyűhasználat mérése	kesztyűhasználat száma/ szükséges kesztyűhasználat száma x100
A közvetlen betegellátás során a kézhigiénés tevékenység elmulasztása a kesztyűhasználat miatt.	kesztyűhasználat miatt elmaradt kézfertőtlenítések száma /A WHO „5 momentuma” elveire épülő módszertan szerinti direkt megfigyelés során standard adatlagra kerül rögzítésre az indikációkhoz kötött kézhigiénés tevékenység megléte, elmaradása, valamint a kesztyűhasználat. A kesztyűhasználat miatt elmaradt kézfertőtlenítések száma a kézhigiénés compliance (hajlandóság) csökkenéséhez vezet. Feldolgozás és kiértékelés SPSS statisztikai programmal történik./

8. Mellékletek

A mellékleteket laminált (tisztítható, fertőtleníthető) formában a Kórházhigiénés Szolgálat biztosítja.

1. sz. melléklet Kesztyű-használati piramis
2. sz. melléklet Egyszerhasználatos, nem steril kesztyű fel-, és levételének menete
3. sz. melléklet Steril kesztyű felvételének és levételének menete

9. Hivatkozás

WHO Guidelines on Hand Hygiene in Health Care (2009)
http://whqlibdoc.who.int/publicacions/2009/9789241597906_eng.pdf

Milassin M., Pecho Z., Böröcz K. (2010) Az Országos Epidemiológiai Központ Módszertani Levele. A kézhigiéne gyakorlata az egészségügyi és az ápolást végző szociális szolgáltatásokban. EPINFO, 17; 2.

Melles M., Milassin M., Pechó Z. (2008) Országos Epidemiológiai Központ Módszertani Levele. A műtéti kézfertőtlenítés (sebészi bemosakodás) módszeréről. EPINFO, 15; 4.

Pechó Z., Milassin M. (2012) Tájékoztató a fertőtlenítésről. A járványügyi gyakorlatban és az egészségügyi szolgáltatásban alkalmazható fertőtlenítő eljárások kézikönyve. OEK, Budapest.

Nemzeti Kézhigiéne Kampány Kézhigiéne fejlesztése diasor (2010) WHO oktató diasor alapján http://www.who.int/gpsc/clean_care_is_safer_care/en/index.html

Kesztyű-használati piramis

WHO alapján

Egyszerhasználatos, nem steril kesztyű fel-, és levételének menete

A kesztyű felvétele előtt végezzen higiénés kézfertőtlenítést!

A kesztyű csak száraz és fertőtlenített kézre húzható!

Vegyen ki egy darab kesztyűt az eredeti kesztyűdobozból.

A kesztyűt a csuklórésztől (felső mandzsetta rész) fogja meg, és a lehető legkisebb felületen érintse.

Húzza fel az első kesztyűt.

Kesztyűtlen kézzel vegye ki a második kesztyűt a kesztyűdobozból ügyelve arra, hogy a kesztyűt a csukló részénél fogja meg és a lehető legkisebb felületen érintse.

Hajtsa vissza a kesztyű mandzsettáját kesztyűs ujjára, majd a kesztyűt viselő kézzel húzza fel a második kesztyűt ügyelve arra, hogy annak csak külső felületét érintse, az alkar bőrének érintése nélkül.

Kesztyűt viselve csak azokat a felületeket érintse, amelyek az adott tevékenység/ beavatkozás elvégzéséhez szükségesek.

Egyszerhasználatos, nem steril gumikesztyű levételének menete

Egyik kezével csipje össze a másik kezén lévő kesztyű külső felületét a csukló részénél (felső mandzsetta rész), és húzza le a kezéről úgy, hogy közben a kesztyű külső felületét belülré fordítja az alkar bőrének érintése nélkül.

Tartsa a már lehúzott kesztyűt a kesztyűt viselő kezében, majd kesztyű nélküli kezének ujjait csúsztassa a kesztyűs kéz mandzsettája alá úgy, hogy ne érintkezzen keze a szennyezett kesztyű külső felületével.

A kesztyűt húzza le a kéztől úgy, hogy közben a kesztyű külső felületét belülré fordítja, és a már lehúzott kesztyűt becsomagolja. Dobja veszélyes hulladék tárolóba a szennyezett kesztyűket.

Kesztyű levételét követően végezzen higiénés kézfertőtlenítést!

A kesztyű használata **nem helyettesíti** a kézfertőtlenítést!

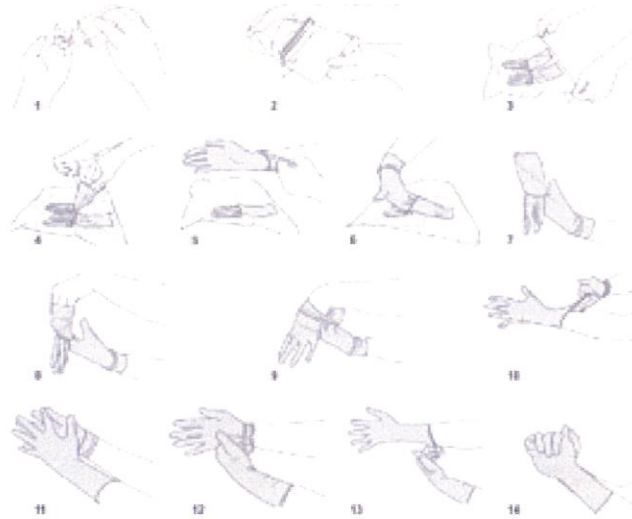
A kesztyűs kéz **ugyanolyan fertőző forrás** lehet, mint a csupasz kéz!

Több beteghez **soha NE használja ugyanazt a kesztyűt!**

A kesztyű fertőtlenítése **NEM megengedett!**

WHO alapján

Steril kesztyű felvételének és levételének menete

1. Aszeptikus beavatkozás előtt végezzen higiénés kézfertőtlenítést
2. Ellenőrizze a kesztyű csomagolásának sértetlenségét, a lejáratú dátumot. Nyissa ki az első nem steril csomagolást, hogy szabadná tegye a második steril borítást is, de ezt ne érintse meg.
3. A második, steril csomagot helyezze tiszta, száraz felületre, ügyelve arra, hogy a felületet ne érintse meg. Nyissa ki a csomagot, hajtsa szét a papír borítást úgy, hogy a csomag nyitva maradjon.
4. Egyik kezének hüvelyk és mutatóujja segítségével óvatosan fogja meg a kesztyű felhajtott részének szélét/mandzsettáját.
5. A másik kezét egy mozdulattal bújtaasa a kesztyűbe úgy, hogy a kesztyű csuklónál lévő része felhajtott helyzetben maradjon.
- 6-7. Azzal a kezével, amelyre már felhúzta az első kesztyűt emelje fel a második kesztyűt is úgy, hogy az ujjait becsúsztassa a csukló részénél lévő hajtás alá.
- 8-10. Egyetlen mozdulattal húzza a második kesztyűt is a kezére, ügyelve arra, hogy a kesztyű felületén kívül más felülettel ne érintkezzen. (Ha véletlenül más felülettel is érintkezik a kesztyű, a sterilítése elveszik, és újat kell felhúzni!)
11. Szükség szerint a kesztyűket felvétel után még igazítsa meg az ujjaknál, hogy kényelmes legyen a viselése.
- 12-13. Az első kesztyű felhajtott csukló részét hajtsa le úgy, hogy az ellenkező kezének ujjait becsúsztassa a hajtás alá. Ügyeljen arra, hogy a kesztyűnek csak a külső felületét érintse meg! (Ha más felületet is érintett, kesztyűcsere szükséges)
14. Steril kesztyűs kézzel kizárólag steril eszközöket és a fertőtlenített teszterületet érintheti meg.

Egyik kezével csipje össze a másik kezén lévő kesztyű külső felületét a csukló részénél (felső mandzsetta rész), és húzza le a kezéről úgy, hogy közben a kesztyű külső felületét belülré fordítja az alkar bőrnek érintése nélkül.

Tartsa a már lehúzott kesztyűt a kesztyűt viselő kezében, majd kesztyű nélküli kezének ujjait csúsztassa a kesztyűs kéz mandzsettája alá úgy, hogy ne érintkezzen keze a szennyezett kesztyű külső felületével.

A kesztyűt húzza le a kézről úgy, hogy közben a kesztyű külső felületét belülré fordítja, és a már lehúzott kesztyűt becsomagolja. Dobja veszélyes hulladék tárolóba a szennyezett kesztyűket.

Kesztyű levételét követően végezzen higiénés kézfertőtlenítést!

WHO alapján